

บทความวิจัย

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดการบาดเจ็บทางตาจากการทำงาน ในคนงานแกะสลักหิน

วิไลลักษณ์ เทียงคำ*

อรรพรรณ แก้วบุญชู **เพลินพิศ บุญยมาลิก***

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความชุกและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดการบาดเจ็บทางตาจากการทำงานในคนงานแกะสลักหิน รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง ในคนงานแกะสลักหิน จำนวน 390 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติไค-สแควร์ และการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก

ผลการศึกษา พบว่า ความชุกของการเกิดการบาดเจ็บทางตาจากการทำงานแกะสลักหิน ร้อยละ 75.4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดการบาดเจ็บทางตาจากการทำงานในคนงานแกะสลักหิน ได้แก่ ประสบการณ์การทำงาน ≤ 5 ปี มีโอกาสเกิดการบาดเจ็บทางตามากกว่าคนที่มีความประสบการณ์การทำงาน > 5 ปี เป็น 2 เท่า ($OR = 2.078, 95\%CI = 1.220 - 3.540$) การขี้นตาขณะทำงานทุกครั้ง มีโอกาสเกิดการบาดเจ็บทางตามากกว่าคนที่ไม่ขี้นตาเป็น 4 เท่า ($OR = 4.134, 95\%CI = 2.420 - 7.062$) คนงานแกะสลักหินที่ได้รับการพักผ่อนจากผู้ว่าจ้างเมื่อไม่ใส่แว่นตามีโอกาสเกิดการบาดเจ็บทางตาจากการทำงาน มากกว่าคนงานที่ไม่ได้รับการพักผ่อนจากผู้ว่าจ้างเมื่อไม่ใส่แว่นตาเป็น 2 เท่า ($OR = 2.060, 95\%CI = 1.178-3.603$)

จากผลการวิจัย บุคลากรสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดโครงการป้องกันการเกิดการบาดเจ็บทางตาจากการทำงานให้แก่คนงานแกะสลักหิน โดยเฉพาะกลุ่มที่มีประสบการณ์การทำงาน < 5 ปี

คำสำคัญ: การบาดเจ็บทางตา, การบาดเจ็บจากการทำงาน, คนงานแกะสลักหิน

* นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติอาชีวอนามัย คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

** ผู้รับผิดชอบหลัก รองศาสตราจารย์ ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

***ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Factors Related to Occupational Eyes Injuries among Stone Carving Workers

Wilailug Thiangkham*

Orawan Kaewboonchoo** Plernpit Boonyamalik**

ABSTRACT

This study aimed to investigate the prevalence of eye injuries and the related factors among stone carving workers. This cross-sectional surveys consisted of 390 stone carving workers. The questionnaire developed by researchers was used for data collection. The data was analyzed by using descriptive statistics, Chi-square statistics, and logistic regression analysis.

The study found that the prevalence of occupational eye injuries in stone carving workers was 75.4%. The factors associated with the incidence of eye injury in stone carving workers were work experience ≤ 5 years; a worker who work experience ≤ 5 years has two times higher risk of eye injury than a worker who work experience > 5 years (OR = 2.078, 95%CI = 1.220 – 3.540). A worker who rubs their eyes while working every time has four times higher risk of eye injury than a worker who does not (OR = 4.134, 95%CI = 2.420-7.062). A worker who received a warning from employers when not wearing protective glasses has two times higher risk of eye injury than the worker who did not receive a warning (OR = 2.060, 95%CI = 1.178-3.603)

The study results suggested that public health personnel and related organizations should implement a project to prevent eye injury for stone carving workers, especially those with less than five years of experience.

Keywords: Eyes injuries, Occupational injury, Stone carving workers

---

Article info: Received 17 Jan, 2023; Revised 8 May, 2023; Accepted 8 May, 2023.

* Graduate Student in Master of Nursing Science Program in Occupational Health Nurse Practitioner, Faculty of Public Health, Mahidol University

** Corresponding Author, Associate Professor, Department of Public Health Nursing, Faculty of Public Health, Mahidol University

*** Associate Professor, Department of Public Health Nursing, Faculty of Public Health, Mahidol University

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเกิดการบาดเจ็บทางตาเป็นปัญหาที่พบบ่อย และเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการสูญเสียสมรรถภาพในการมองเห็น ซึ่งความรุนแรงขึ้นอยู่กับลักษณะของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น^{1,2} ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา สูญเสียงานอาชีพ เสียขวัญและกำลังใจ เป็นภาระพึ่งพิงต่อครอบครัว หรืออาจเป็นปมด้อยทางสังคมได้ อีกทั้งยังมีผลต่อนายจ้างทำให้ผลผลิตลดลง เพิ่มค่าล่วงเวลาของเพื่อนร่วมงาน ประเทศชาติขาดกำลังคนที่ชำนาญงาน เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจของประเทศ จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแรงงานแห่งประเทศไทย (U.S. Bureau of Labor Statistics) พบว่ามีผู้บาดเจ็บทางตาจากการทำงานประมาณ 20,000 รายต่อปี และต้องใช้เวลาหนึ่งวันหรือมากกว่านั้นในการดูแลรักษา ซึ่งคณะกรรมการบริหารงานความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยการประกอบอาชีพ (Occupational Safety and Health Administration : OSHA) รายงานว่าการบาดเจ็บทางตาจากการทำงานก่อให้เกิดการสูญเสียผลผลิต มีค่าใช้จ่ายในการดูแลและการรักษาพยาบาล ประมาณ 300 ล้านเหรียญต่อปี³ สำหรับประเทศไทยพบว่าสถิติการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานจำแนกตามความรุนแรงและอวัยวะที่ประสบอันตรายปี 2562 พบว่า ตาเป็นอวัยวะที่ประสบอันตรายสูงถึง 12,865

ราย ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2561 ถึง 1,490 ราย เมื่อจำแนกตามความรุนแรงและสาเหตุที่ประสบอันตรายพบว่า วัตถุหรือสิ่งของหรือสารเคมีกระเด็นเข้าตาเป็นสาเหตุการประสบอันตรายมากที่สุด ซึ่งมีจำนวน 10,902 ราย และระดับความรุนแรงที่เกิดขึ้น ตั้งแต่หยุดงาน และสูญเสียอวัยวะ⁴

อาชีพและสลักหินเป็นอาชีพหนึ่งที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดการบาดเจ็บทางตา ทั้งการเกิดการบาดเจ็บที่ไม่มีบาดแผลทางทะลุ (Closed globe injury) และการบาดเจ็บที่มีบาดแผลทางทะลุ (Open globe injury)⁵ โดยอาการบาดเจ็บทางตาประกอบด้วย เคืองตา เกิดบาดแผลที่กระจกตา เศษหินฝังที่กระจกตา หรือกระจกตาทะลุ ซึ่งจากการสังเกตเมื่อคนงานแกะสลักหินใช้เหล็กสกัดและเครื่องเจียรหินขึ้นรูปตามแบบ รวมทั้งการสกัดและเจียรผิวให้เรียบเนียน และเก็บรายละเอียดก่อนการส่งชิ้นงาน พบว่าในทุกขั้นตอน มีโอกาสเสี่ยงที่จะเกิดการบาดเจ็บทางตา เนื่องจากมีเศษหินกระเด็นตลอดเวลา สอดคล้องกับการสอบถามคนงานแกะสลักหินในจังหวัดหนึ่งพบว่า คนงานถูกเศษหินกระเด็นเข้าตาเกือบทุกวัน บางวัน 2-3 ครั้ง การปฐมพยาบาลเบื้องต้นคือการล้างตา หรือบางครั้งใช้ขอบกระดาษเช็ดออก หากไม่สามารถนำเศษหินออกจากดวงตาได้ จึงจะไปโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หรือโรงพยาบาลใกล้เคียง โดยใช้สิทธิประกัน

สุขภาพถ้วนหน้า หรือจ่ายเงินสด จากการทบทวนวรรณกรรมในต่างประเทศ พบว่ามีการบาดเจ็บที่ดวงตาจากการทำงานในคนงานเหมืองหินร้อยละ 64.1⁶ และคนงานในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กในเมืองอัลอาย สหรัฐ-อาหรับเอมิเรตส์ ร้อยละ 35 เคยมีการบาดเจ็บทางตา⁷ การเกิดการบาดเจ็บทางตาเป็นปัญหาหนึ่งที่ส่งผลต่อภาวะสุขภาพของผู้ใช้แรงงาน ถึงแม้ในปัจจุบันจะมีอุปกรณ์ป้องกันดวงตาที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย แต่ยังพบปัญหาการเกิดการบาดเจ็บทางตาจำนวนมาก จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า ระดับการศึกษา การได้รับการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยในการทำงาน ประสบการณ์การทำงาน และการใช้แว่นตานิรภัย⁷ อายุ เพศ ลักษณะงาน และช่วงเวลาของวัน⁸ นายจ้างบำรุงรักษาหรือซ่อมแซมเครื่องจักรหรืออุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ⁸ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการเกิดการบาดเจ็บทางตา

จากการศึกษาโครงสร้างของการเกิดอุบัติเหตุ (Structure of accidents)⁹ เชื่อว่าอุบัติเหตุเกิดขึ้นและสามารถป้องกันได้ ซึ่งสาเหตุของอุบัติเหตุแบ่งออกเป็น "สาเหตุขณะนั้น (Immediate causes)" ประกอบด้วย การกระทำที่ไม่ปลอดภัย (Unsafe act) และสภาพของงานที่ไม่ปลอดภัย (Unsafe conditions) และ "สาเหตุที่สนับสนุน (Contributing causes)" ประกอบด้วย การจัดการความ

ปลอดภัย สภาพแวดล้อม รวมถึงสภาพร่างกาย และสภาพจิตใจของคนงาน¹⁰ ซึ่งสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานนอกจากมีสาเหตุโดยตรงแล้ว อาจจะมีสาเหตุร่วมที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุด้วย เช่น การศึกษาความชุกและปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานในโรงงานผลิตภัณฑ์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา¹¹ จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมายังไม่พบการศึกษาความชุกและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดการบาดเจ็บทางตาจากการทำงานในคนงานแกะสลักหิน ซึ่งในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยประยุกต์ใช้โครงสร้างของการเกิดอุบัติเหตุในการกำหนดกรอบการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดการบาดเจ็บทางตาจากการทำงาน โดยแบ่งเป็น 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ความเพียงพอของรายได้ ประสบการณ์การทำงาน และชั่วโมงการทำงานต่อวัน 2) ปัจจัยด้านสภาพงาน ได้แก่ การแกะสลักหินทำด้วยมือตลอดชิ้นงาน และทำด้วยมือร่วมกับใช้เครื่องแกะสลักหิน พื้นที่ปฏิบัติงานมีปริมาณฝุ่นมาก พื้นที่ปฏิบัติงานสะอาด และมีความเป็นระเบียบ 3) ปัจจัยด้านพฤติกรรมการปฏิบัติงาน ได้แก่ การใส่แว่นตาและหน้ากากป้องกันเศษหินกระเด็นเข้าตาขณะแกะสลักหิน การเปลี่ยนเครื่องเจียรตามขนาดชิ้นงาน การดูแลรักษาอุปกรณ์หลังการแกะสลักหิน

การขี้ตาขณะทำงาน การล้างมือระหว่างพัก และการล้างมือหลังเลิกงาน 4) ปัจจัยด้านการสนับสนุนในการทำงาน ได้แก่ การได้รับคำชมจากผู้ว่าจ้างเมื่อใส่แว่นตา และได้รับการตักเตือนเมื่อไม่ใส่แว่นตา สนับสนุนการฝึกอบรมเกี่ยวกับความปลอดภัย ได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันอันตราย จัดให้ตรวจสายตา ตรวจสายตาด้วยตนเอง สนับสนุนแว่นตานิรภัย บุคลากรสาธารณสุข สนับสนุนความรู้เรื่องอันตรายจากการบาดเจ็บทางตา และให้คำแนะนำเรื่องการป้องกันการบาดเจ็บทางตา ทั้งนี้การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดการบาดเจ็บทางตาจากการทำงานในคนงานแกะสลักหิน จะเป็นประโยชน์สำหรับพยาบาลอาชีวอนามัย ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บทางตา เพื่อนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการส่งเสริม ป้องกันภาวะสุขภาพของคนงานแกะสลักหินให้ปลอดภัยและลดการสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินของประชากรวัยแรงงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

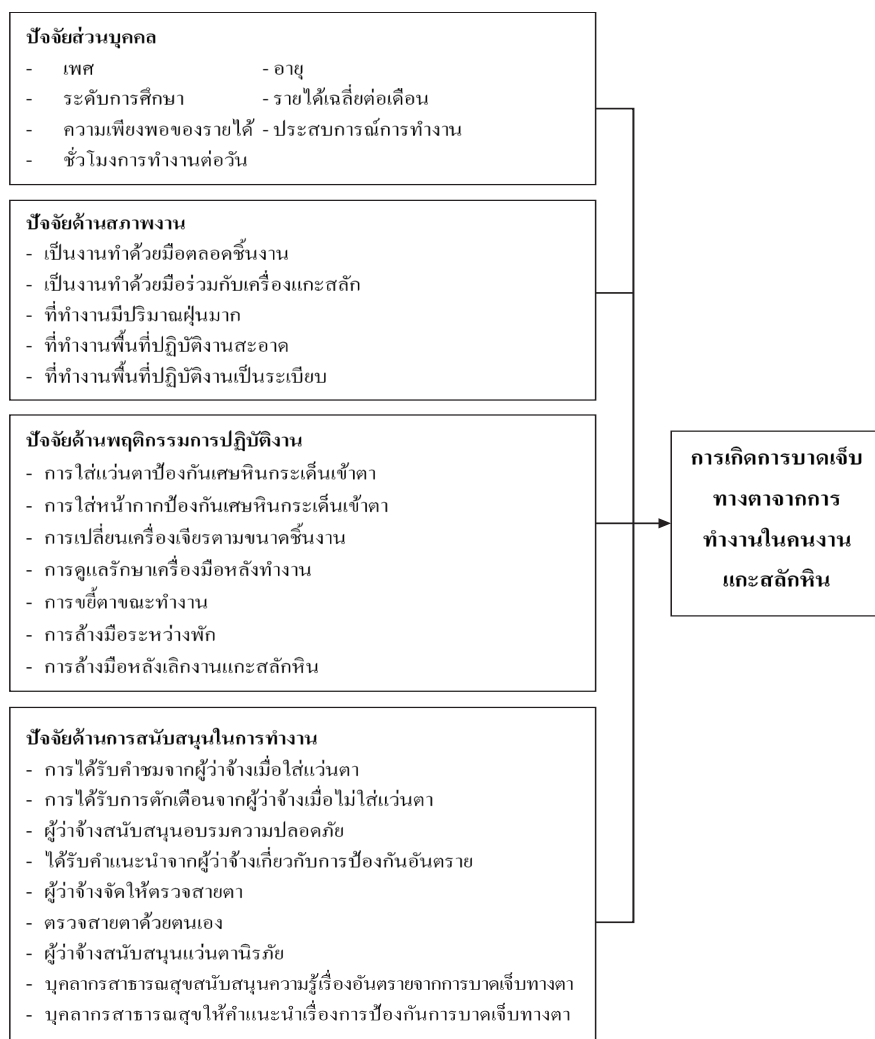
เพื่อศึกษาความชุกของการเกิดการบาดเจ็บทางตาจากการทำงานในคนงานแกะสลักหินและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดการบาดเจ็บทางตาจากการทำงานในคนงานแกะสลักหิน

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ประยุกต์ใช้โครงสร้างของการเกิดอุบัติเหตุ (Structure of accidents)⁹ แบ่งปัจจัยเป็น 4 ด้านคือ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสภาพงาน ปัจจัยด้านพฤติกรรม การปฏิบัติงาน และปัจจัยด้านการสนับสนุนในการทำงาน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงสำรวจแบบภาพตัดขวาง (Cross-sectional Surveys) เพื่ออธิบายความชุกและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดการบาดเจ็บทางตาจากการทำงานในคนงานแกะสลักหิน ในจังหวัดชลบุรีและจังหวัดนครราชสีมา กำหนดจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการประมาณค่าสัดส่วนหรือร้อยละกรณีไม่ทราบจำนวนประชากรตามวิธีของแดเนียล Daniel¹² โดยแทนค่าข้อมูลจากการศึกษาวิจัยที่ใกล้เคียง⁶ กำหนดค่า $P = 0.641$ ค่าความเชื่อมั่นที่ระดับนัยสำคัญ $\text{Alpha} = 0.05$ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 354 คน เพิ่มอีกร้อยละ 10 เพื่อป้องกันความไม่สมบูรณ์ของข้อมูล ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 390 คน คัดเลือกคนงานที่อายุมากกว่า 20 ปี ทำงานแกะสลักหินตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป มีสัญชาติไทย และเข้าใจภาษาไทย และไม่มี ความพิการทางสายตาแต่กำเนิด คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยเลือกพื้นที่ศึกษาแบบเฉพาะเจาะจง และการสัมภาษณ์คนงานในแต่ละพื้นที่ที่เลือก

ภาพที่1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดโครงสร้างของการเกิดอุบัติเหตุ⁹ จำนวน 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ปัจจัย

ส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ความเพียงพอของรายได้ ประสิทธิภาพการทำงาน และ ชั่วโมงการทำงานต่อวัน

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ปัจจัย

ด้านสภาพงาน ประยุกต์จากโครงสร้างของการเกิดอุบัติเหตุและการทบทวนวรรณกรรม ประกอบด้วย วิธีการการทำงานและสภาพของพื้นที่ปฏิบัติงาน จำนวน 5 ข้อ โดยข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 3 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยปานกลาง และไม่เห็นด้วย มีทั้งด้านบวกและด้านลบ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.86 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81

ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ปัจจัย

ด้านพฤติกรรมการทำงาน ประยุกต์จากโครงสร้างของการเกิดอุบัติเหตุและการทบทวนวรรณกรรม ประกอบด้วย พฤติกรรมการป้องกันอันตรายขณะแกะสลักหิน การเลือกใช้อุปกรณ์การแกะสลักหิน การดูแลรักษาอุปกรณ์เครื่องมือแกะสลักหิน และพฤติกรรมอนามัย จำนวน 7 ข้อ โดยข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ ปฏิบัติทุกครั้ง ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัติบางครั้ง ปฏิบัตินานครั้ง และไม่ปฏิบัติเลย ข้อคำถามมีทั้งด้านบวกและด้านลบ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.90

ส่วนที่ 4 แบบสัมภาษณ์ปัจจัย

ด้านการสนับสนุนในการทำงาน ประยุกต์จากโครงสร้างของการเกิดอุบัติเหตุและการทบทวนวรรณกรรม ประกอบด้วย การสนับสนุนของผู้ว่าจ้าง เกี่ยวกับ ค่าขึ้นชมหรือตักเตือนต่อพฤติกรรมการทำงาน การสนับสนุนการฝึกอบรมเกี่ยวกับความ

ปลอดภัย การตรวจความผิดปกติของสายตาคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันอันตรายจากการบาดเจ็บทางตา และการสนับสนุนแว่นตานิรภัยป้องกันเศษหินกระเด็นเข้าตา ด้านการสนับสนุนจากบุคลากรสาธารณสุขเกี่ยวกับ การให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับอันตรายจากการบาดเจ็บทางตา จำนวน 9 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราประมาณค่า 3 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยปานกลาง และไม่เห็นด้วย ข้อคำถามมีทั้งด้านบวกและด้านลบ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.96 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75

ส่วนที่ 5 แบบสัมภาษณ์การเกิด

การบาดเจ็บทางตาจากการทำงาน ประยุกต์จากการทบทวนวรรณกรรม ประกอบด้วย ประสพการณ์การได้รับการบาดเจ็บทางตาจากการทำงานแกะสลักหินในช่วงระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ลักษณะคำตอบเป็นแบบ 2 ตัวเลือก คือ เคย และไม่เคย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ เคย = 1 และไม่เคย = 0 ส่วนข้อคำถามเกี่ยวกับจำนวนครั้งของการบาดเจ็บทางตาที่เกิดจากการทำงานแกะสลักหิน ลักษณะของการบาดเจ็บ และวิธีการรักษา เป็นแบบเติมข้อความและแบบตัวเลือก จำนวน 4 ข้อ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 1.00

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ภายหลังการสร้างแบบสัมภาษณ์และตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดย

ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านจักษุแพทย์ ด้านอาชีวเวชศาสตร์ และด้านสุขศาสตร์อุตสาหกรรมและความปลอดภัย จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและนำไปคำนวณค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity Index) ได้ค่าความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.83 และนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยด้านสภาพของงานเท่ากับ 0.81 และปัจจัยด้านการสนับสนุนในการทำงาน เท่ากับ 0.75

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้รับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล หนังสือรับรองโครงการวิจัยเลขที่ MUPH 2020-144 ลงวันที่ 5 พฤศจิกายน 2563 พิทักษ์สิทธิและประโยชน์ของกลุ่มตัวอย่างโดยการชี้แจงข้อมูลการปฏิเสธหรือยุติการเข้าร่วมวิจัยตามความประสงค์ของกลุ่มตัวอย่างและเก็บข้อมูลภายหลังได้รับความยินยอมจากกลุ่มตัวอย่างโดยการลงนามในหนังสือยินยอม

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ภายหลังได้รับการรับรองจริยธรรมวิจัยในมนุษย์และได้รับอนุมัตินายกเทศบาลเมืองอ่างศิลา และเทศบาลบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสีคิ้ว และผู้อำนวยการโรงพยาบาลอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. จัดหาผู้ช่วยวิจัย จากนั้นอธิบายเกี่ยวกับแบบสัมภาษณ์และแนวทางการสัมภาษณ์

2. ประสานงานกับผู้นำชุมชนเพื่ออธิบายโครงการวิจัย วัตถุประสงค์ และการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยลงพื้นที่ที่กำลังมีการแกะสลักหินตามที่คุณาชุมชนหรืออาสาสมัครหมู่บ้านระบุ

3. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ชี้แจงสิทธิการรักษาความลับและเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์หลังจากกลุ่มตัวอย่างลงนามยินยอมเข้าร่วมวิจัย

4. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย สอบถามผู้นำชุมชนหรืออาสาสมัครหมู่บ้านถึงแหล่งที่มีการแกะสลักหิน และเก็บข้อมูลภายหลังดำเนินการตามขั้นตอนพิทักษ์สิทธิจนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ภายหลังตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 390 คนจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา แจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะการบาดเจ็บทางตาจากการทำงานในคนงานแกะสลักหิน และลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ความเพียงพอของรายได้ ประสิทธิภาพการทำงาน และชั่วโมงการทำงานต่อวัน ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ด้วยการทดสอบไคสแควร์ และวิเคราะห์พหุปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเกิดการบาดเจ็บทางตาจากการทำงาน ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 59.7 อายุเฉลี่ย 40.83 การศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 60.8 รายได้เฉลี่ย 14,200 บาทต่อเดือน มีความเพียงพอของรายได้ ร้อยละ 57.9 ประสิทธิภาพการทำงานเฉลี่ย 10.91 ปี และชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยวันละ 7.59 ชั่วโมง

ความชุกของการเกิดการบาดเจ็บทางตาจากการทำงานในคนงานแกะสลักหิน คิดเป็น ร้อยละ 75.4 ซึ่งมีการบาดเจ็บทางตา ≤ 1 ครั้งต่อสัปดาห์ร้อยละ 48.6 ลักษณะการบาดเจ็บคือ เคืองตา ร้อยละ 90.1

วิธีการรักษา โดยล้างตาเองด้วยน้ำสะอาด ร้อยละ 45.6 และการเข้าพบแพทย์นอกจากตาเอง ร้อยละ 41.5 ดังตารางที่ 1

ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ด้วยการทดสอบไคสแควร์ เพื่อหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดการบาดเจ็บทางตาจากการทำงานในคนงานแกะสลักหิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ประสิทธิภาพการทำงาน ปัจจัยด้านสภาพของงานแกะสลักหิน ได้แก่ ความสะอาดของพื้นที่ปฏิบัติงาน ปัจจัยด้านพฤติกรรมการทำงาน ได้แก่ การขยี้ตา ขณะทำงาน และการล้างมือระหว่างพัก ดังตารางที่ 2

เมื่อนำตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดการบาดเจ็บทางตาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) มาถดถอยโลจิสติก (Logistic regression analysis) เพื่อศึกษาพหุปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดการบาดเจ็บทางตาจากการทำงาน พบปัจจัยที่ยังคงมีความสัมพันธ์กับการเกิดการบาดเจ็บทางตาจากการทำงานในคนงานแกะสลักหิน คือ ประสิทธิภาพการทำงาน ≤ 5 ปี การขยี้ตาขณะทำงานทุกครั้ง และการได้รับการพักผ่อนจากผู้ว่าจ้างเมื่อไม่ใส่แว่นตา ดังแสดงในตารางที่ 3

Table 1 The incidence of eye injuries in stone carving workers during the past one year

Eye injuries (n=390)	Number	%
Incidence of eye injuries		
Yes	294	75.4
Never	96	24.6
Time per week (time)	(n = 294)	
≤ 1	143	48.6
2 - 6	103	35.0
≥ 7	48	16.4
$\bar{X}$ = 4.5, S.D. = 12.794, Min = 1, Max = 52		
Eye injuries	(n = 294)	
Irritate	265	90.1
Stone rubble in cornea	23	7.8
wound	6	2.1
Treatment method	(n = 294)	
Remove the stone shards from their eye	122	41.5
Eyes washed with clean water by themselves	134	45.6
Eyes washed with clean water by themselves	15	5.1
Go to hospital	23	7.8

Table 2 The correlation between personal, work condition, work behavioral and work support factors and eye injury among stone carving workers (n=390)

Factors	Number	Eye injuries		OR (95%CI)	p-value
		Yes	Never		
		Number (%)	Number (%)		
Personal					
Gender					
Male	233	185 (79.4)	48 (20.6)	1.749 (1.100-2.779)	0.017*
Female #	157	108 (68.8)	49 (31.2)		
Age (year)					
< 45	152	125 (82.2)	27 (17.8)	1.929(1.169-3.183)	0.009**
≥ 45 #	238	168 (70.6)	70 (29.4)		
Education level					
≤ primary	264	201 (76.1)	63 (23.9)	0.848 (0.522-1.377)	0.505
≥ secondary #	126	92 (73.0)	34 (27.0)		
Monthly income (bath/month)					
< 20,000	297	224 (75.4)	73 (24.6)	0.937 (0.549-1.599)	0.811
≥ 20,000 #	93	69 (74.2)	24 (25.8)		
Income adequacy					
enough #	225	165 (73.3)	60 (26.7)	1.258 (0.786-2.013)	0.338
not enough	165	128 (77.6)	37 (22.4)		
Work experience (year)					
≤ 5	252	208 (82.5)	44 (17.5)	2.948 (1.837-4.729)	<0.001**
> 5 #	138	85 (61.6)	53 (38.4)		
Working hours per day					
≤ 4 #	20	13 (65.0)	7 (35.0)	1.675 (0.648-4.327)	0.282
> 4	370	280 (75.7)	90 (24.3)		

Table 2 The correlation between personal, work condition, work behavioral and work support factors and eye injury among stone carving workers (n=390) (cont.)

Factors	Number	Eye injuries		OR (95%CI)	p-value
		Yes	Never		
		Number (%)	Number (%)		
Work condition					
Working with workpiece by hand					
disagree #	144	108 (75.0)	36 (25.0)	1.011 (0.628-1.626)	0.964
moderately and most					
agree	246	185 (75.2)	61 (24.8)		
Carving by hand and stone carving machine					
disagree #	139	97 (69.8)	42 (30.2)	1.543 (0.965-2.468)	0.069
moderately and most					
agree	251	196 (78.1)	55 (21.9)		
High dust concentration in workplace					
disagree #	53	35 (66.0)	18 (34.0)	1.680 (0.902-3.128)	0.100
moderately and most					
agree	337	258 (76.6)	79 (23.4)		
Cleanliness of the workplace					
disagree #	37	33 (89.2)	4 (10.8)	2.951 (1.018-8.555)	0.038*
moderately and most					
agree	353	260 (73.7)	93 (26.3)		
Orderliness of the workplace					
disagree #	35	31 (88.6)	4 (11.4)	0.364 (0.125-1.057)	0.054
moderately and most					
agree	355	262 (73.8)	93 (26.2)		
Work behavioral					
Wear protective goggles					
every time #	83	65 (78.3)	18 (21.7)	0.799 (0.447-1.429)	0.449
not every time	307	228 (74.3)	79 (25.7)		

Table 2 The correlation between personal, work condition, work behavioral and work support factors and eye injury among stone carving workers (n=390) (cont.)

Factors	Numbe r	Eye injuries		OR (95%CI)	p-value
		Yes	Never		
		Number (%)	Number (%)		
Wear face shield					
every time #	354	267 (75.4)	87 (24.6)	0.847 (0.393-1.827)	0.672
not every time	36	26 (72.2)	10 (27.8)		
Change the tool according to the workpiece					
every time #	164	128 (78.0)	36 (22.0)	0.761 (0.474-1.220)	0.256
not every time	226	165 (73.0)	61 (27.0)		
Maintain tools after work					
every time #	120	93 (77.5)	27 (22.5)	0.829 (0.499-1.378)	0.470
not every time	270	200 (74.1)	70 (25.9)		
Eye rubbing while working					
every time	292	246 (84.2)	46 (15.8)	5.803 (3.498-9.626)	0.000*
not every time #	98	47 (48.0)	51 (52.0)		
Hand washing during breaks					
every time #	300	216 (72.0)	84 (28.0)	2.303 (1.215-4.366)	0.009*
not every time	90	77 (85.6)	13 (14.4)		
Hand washing after stone carving					
every time #	369	276 (74.8)	93 (25.2)	0.653 (0.192-2.217)	0.526
not every time	21	17 (81.0)	4 (19.0)		
Work support Getting compliments when wearing protective glasses from employer					
moderately and most agree #	78	62 (79.5)	16 (20.5)	0.736 (0.402-1.348)	0.319
disagree	312	231 (74.0)	81 (26.0)		

Table 2 The correlation between personal, work condition, work behavioral and work support factors and eye injury among stone carving workers (n=390) (cont.)

Factors	Number	Eye injuries		OR (95%CI)	p-value
		Yes	Never		
		Number (%)	Number (%)		
Receiving a warning when not wearing					
moderately and most agree #	155	129 (83.2)	26 (16.8)	2.148 (1.296-3.559)	0.003*
disagree	235	164 (69.8)	71 (30.2)		
Support for safety training from employer					
moderately and most agree #	116	93 (80.2)	23 (19.8)	0.668 (0.394-1.134)	0.134
disagree	274	200 (73.0)	74 (27.0)		
Getting advice from the employers about workplace hazard prevention					
moderately and most agree #	157	125 (79.6)	32 (20.4)	0.662 (0.408-1.072)	0.092
disagree	233	168 (72.1)	65 (27.9)		
Receiving an eye examination from employer					
moderately and most agree #	15	10 (66.7)	5 (33.3)	1.866 (0.660-5.276)	0.439
disagree	375	283 (75.5)	92 (24.5)		
Getting an eye examination by yourself					
moderately and most agree #	99	80 (80.8)	19 (19.2)	0.649 (0.369-1.139)	0.130
disagree	291	213 (73.2)	78 (26.8)		
Safety glasses support from employer					
moderately and most agree #	60	46 (76.7)	14 (23.3)	0.906 (0.474-1.731)	0.764
disagree	330	247 (74.8)	83 (25.2)		

Table 2 The correlation between personal, work condition, work behavioral and work support factors and eye injury among stone carving workers (n=390) (cont.)

Factors	Number	Eye injuries		OR (95%CI)	p-value
		Yes	Never		
		Number (%)	Number (%)		
Getting the knowledge about eye injuries from health personnel					
moderately and	126	95 (75.4)	31 (24.6)	0.979 (0.599-1.601)	0.932
most agree #					
disagree	264	198 (75.0)	66 (25.0)		
Receive advice on preventing eye injuries from health personnel					
moderately and	127	97 (76.4)	30 (23.6)	0.919 (0.560-1.507)	0.692
most agree #					
disagree	263	196 (74.5)	67 (25.5)		

Table 3 Multifactor analysis correlated with eye injuries in stone carving workers

Factors	B	SE	Sig.	Adjusted OR	95% CI	
					Lower	Upper
Age < 45 year	0.384	0.292	0.189	1.467	0.828	2.601
Male	-0.296	0.266	0.265	0.744	0.442	1.252
Work experience ≤ 5 year	0.732	0.272	0.007**	2.078	1.220	3.540
Cleanliness of the workplace	-0.655	0.578	0.258	0.520	0.167	1.614
Eye rubbing while working	1.419	0.273	<0.001**	4.134	2.420	7.062
Not hand washing during break	0.616	0.368	0.094	1.852	0.900	3.810
Getting compliments when wearing protective	-0.723	0.285	0.011*	2.060	1.178	3.603

*p < 0.05, **p < 0.01

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบความชุกการบาดเจ็บทางตาจากการทำงานแกละสลักหินในช่วงระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา คิดเป็น ร้อยละ 75.4 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในเหมืองหินและแปรรูปหินในไนจีเรียที่พบการบาดเจ็บทางตาจากการทำงานร้อยละ 64.1⁶ เช่นเดียวกับห้องฉุกเฉินทั่วสหรัฐอเมริกาที่มีผู้บาดเจ็บทางตาที่เกี่ยวข้องกับงานถูกนำส่งห้องฉุกเฉินมากกว่า 2,000 รายต่อวัน¹³ ซึ่งการเกิดการบาดเจ็บทางตาจากการทำงานที่เกิดขึ้นอาจเนื่องมาจากคนงานหนึ่งในสามมีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี ซึ่งอาจจะมี ความมั่นใจในตัวเองสูง เชื่อว่าตัวเองมีความชำนาญขาดความระมัดระวัง และด้วยบริบทของการทำงานแกละสลักหินที่ต้องสัมผัสเศษหินที่กระเด็นจากชิ้นงานตลอดเวลาทำให้เกิดการบาดเจ็บที่ตาได้

ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดการบาดเจ็บทางตาจากการทำงานในคนงานแกละสลักหิน

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงประสบการณ์การทำงาน ≤ 5 ปี มีความเสี่ยงต่อการเกิดการบาดเจ็บทางตา 2 เท่า (OR = 2.078, 95%CI = 1.220 – 3.540, $p = <0.01$) สอดคล้องกับการศึกษาที่แสดงให้เห็นว่าประสบการณ์การทำงานมีความสัมพันธ์กับการเกิดการบาดเจ็บจากการทำงาน⁶ เป็นไปตามทฤษฎีของกาพท์¹⁴ กล่าวว่า บุคคลที่สูงวัยขึ้นจะมีประสบการณ์การทำงานมากจึงสามารถนำประสบการณ์ใหม่ๆ มาสังเคราะห์ให้เข้ากับ

ประสบการณ์เดิมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้หรือปฏิบัติสิ่งต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น ประสบการณ์ของบุคคลจะช่วยให้การแปลความซึ่งถ้าบุคคลไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อนบุคคลจะไม่สามารถรับรู้ได้ว่าสิ่งเร้าที่มาสัมผัสมีความหมายอย่างไร ซึ่งการมีประสบการณ์ในการทำงานที่นานขึ้นช่วยให้เกิดความชำนาญและลดอุบัติการณ์ของการบาดเจ็บทางตาที่เกี่ยวข้องกับงาน และจากการสัมภาษณ์และการสังเกตกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การทำงาน ≤ 5 ปี ขาดประสบการณ์เดิมจากการเรียนรู้และการปฏิบัติ ไม่สามารถรับรู้ได้ว่าการปฏิบัติงานแบบใดจะส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุและการบาดเจ็บได้ จึงอาจเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บทางตาจากการทำงานได้

ปัจจัยด้านพฤติกรรมและการปฏิบัติงานที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดการบาดเจ็บทางตาจากการทำงานในคนงานแกละสลักหิน

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึง การขยี้ตาขณะทำงานทุกครั้ง มีความเสี่ยงต่อการเกิดการบาดเจ็บทางตา 4 เท่า (OR = 4.134, 95%CI = 2.420 – 7.062, $p = <0.01$) การขยี้ตาทำให้เกิดแรงกดทำให้เกิดการบาดเจ็บทางตาที่ไม่มีบาดแผลแทงทะลุ (Closed globe injury) กระจกตาถลอก (Corneal abrasion) สิ่งแปลกปลอมติดตรงกระจกตา (Corneal foreign body) เยื่อตาขาวฉีกขาด (Conjunctival laceration) หรือแผลฉีกขาดบางส่วนของกระจกตาและเยื่อหุ้มลูกตาสีขาว (Lamellar corneal and sclera lacerations)⁵ การขยี้ตาเป็นพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัย ซึ่ง

อาจจะมาจากการขาดความตระหนัก การขาดอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล จากการศึกษานี้พบว่า คนงานแกะสลักหินมีพฤติกรรมที่ไม่ใส่แว่นตานิรภัย มากกว่าร้อยละ 60 และมีเพียงร้อยละ 20 ที่ใส่แว่นตานิรภัย จึงอาจเป็นสาเหตุให้สิ่งแปลกปลอมเข้าตาได้ง่ายกว่าการใส่แว่นตานิรภัย นอกจากนี้งานแกะสลักหินเป็นงานที่มีเศษหินฟุ้งกระจายขณะปฏิบัติงานตลอดเวลา ถึงแม้เศษหินจะไม่กระเด็นเข้าตาขณะแกะสลักหิน แต่เมื่อคนงานแกะสลักหินเกิดการระคายเคืองตาหรือบริเวณใกล้เคียงตา อาจจะใช้มือที่มีเศษหินติดอยู่ขยี้ตาทำให้เกิดการบาดเจ็บทางตาได้

ปัจจัยด้านการสนับสนุนในการทำงานที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดการบาดเจ็บทางตาจากการทำงานในคนงานแกะสลักหิน

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึง การได้รับการตัดเตือนจากผู้ว่าจ้างเมื่อไม่ใส่แว่นตานิรภัยมีความเสี่ยงต่อการเกิดการบาดเจ็บทางตา 2 เท่า ($OR = 2.060, 95\%CI = 1.178 - 3.603, p = < 0.05$) สอดคล้องกับแนวคิด PRECEDE – PROCEED Model ที่ว่า ปัจจัยเสริม ได้แก่ สิ่งที่บุคคลจะได้รับหรือคาดว่าจะได้รับจากบุคคลอื่นอัน เป็นผลจากการกระทำของตน สิ่งที่บุคคลจะได้รับอาจเป็นรางวัลที่เป็นสิ่งของ คำชมเชย การยอมรับ การลงโทษ ซึ่งสิ่งเหล่านี้บุคคลจะได้รับจากบุคคลอื่นที่มีอิทธิพลต่อตนเอง เช่น ญาติ เพื่อน แพทย์ ผู้บังคับบัญชา¹⁵ เช่นเดียวกันเมื่อได้รับการตัดเตือนจากผู้ว่าจ้างเมื่อไม่ใส่แว่นตานิรภัยมีความสัมพันธ์กับการเกิดการบาดเจ็บจากการ

ทำงาน¹⁶ อาจเนื่องจากพฤติกรรมที่ไม่ใส่แว่นตาจะถูกผู้ว่าจ้างตักเตือน ซึ่งเมื่อคนงานไม่ใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ทำให้เกิดการบาดเจ็บทางตาหรืออุบัติเหตุมากกว่าคนที่ใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล

จุดแข็งจากงานวิจัยครั้งนี้

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแรกในประเทศไทยที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดการบาดเจ็บทางตาจากการทำงานในคนงานแกะสลักหิน ซึ่งศึกษาตัวแปรครอบคลุมทั้งปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสภาพงาน ปัจจัยด้านพฤติกรรมการทำงาน และปัจจัยด้านการสนับสนุนในการทำงาน ที่คัดเลือกมาจากหลักฐานเชิงประจักษ์และเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับว่าอุบัติเหตุเกิดขึ้นและสามารถป้องกันได้

จุดอ่อนจากงานวิจัยครั้งนี้

การวิจัยครั้งนี้ใช้การคัดเลือกพื้นที่ศึกษาแบบเฉพาะเจาะจง ไม่ได้สุ่มตัวอย่าง ซึ่งสถานประกอบกิจการอาจมีการยกเลิกกิจการหรือบางรายไม่ยินยอมให้เข้าเก็บข้อมูล และกลุ่มของคนงานแกะสลักหินมีการย้ายสถานที่ตามผู้ว่าจ้าง ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ไม่หลากหลาย และอาจมีผลต่อความสามารถในการแปลผลสู่ประชากรเป้าหมาย (Generalizability) และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ที่วัดประเมินตัวแปร มาจากการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง อาจจะทำให้มิติการวัดประเมินตัวแปรบางตัวไม่ครอบคลุม เช่น พฤติกรรมการทำงาน ซึ่งเป็นผลให้ผู้วิจัยไม่สามารถนำค่ารายข้อมาประมวลผลให้เป็นตัวแปรรวม เป็น

ตัวแปรเชิงปริมาณเพื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยได้ ทำให้การเลือกใช้สถิติมีข้อจำกัด

สรุปผลการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 59.7 อายุเฉลี่ย 40.83 การศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 60.8 รายได้เฉลี่ย 14,200 บาทต่อเดือน มีความเพียงพอของรายได้ ร้อยละ 57.9 ประสบการณ์การทำงานเฉลี่ย 10.91 ปี และชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยวันละ 7.59 ชั่วโมง ความชุกของการเกิดการบาดเจ็บทางตาจากการทำงานในคนงานแกะสลักหิน คิดเป็น ร้อยละ 75.4 ซึ่งมีการบาดเจ็บทางตา ≤ 1 ครั้งต่อสัปดาห์ร้อยละ 48.6 ลักษณะการบาดเจ็บคือ เคืองตา ร้อยละ 90.1 วิธีการรักษา โดยล้างตาเองด้วยน้ำสะอาด ร้อยละ 45.6 และการเชยเศษหินออกจากตาเอง ร้อยละ 41.5 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดการบาดเจ็บทางตาจากการทำงานในคนงานแกะสลักหินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ ประสบการณ์การทำงาน ≤ 5 ปี การขี้ตาขณะทำงานทุกครั้ง และการได้รับการตักเตือนจากผู้ว่าจ้างเมื่อไม่ใส่แว่นตา

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. พยาบาลอาชีวอนามัยสามารถนำผลการศึกษาเป็นข้อมูลอ้างอิงประกอบการจัดหลักสูตรอบรม โดยเน้นการป้องกันการเกิดการบาดเจ็บทางตา เพิ่มแรงสนับสนุนจากผู้ว่าจ้าง

2. นำผลการวิจัยเสนอหน่วยงานบริการด้านสุขภาพในพื้นที่ หรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เพื่อจัดบริการด้านอาชีวอนามัย

ส่งเสริมการป้องกันการเกิดการบาดเจ็บทางตาจากการทำงานแก่คนงานและผู้ว่าจ้าง

3. นายจ้างสามารถนำผลการศึกษาไปกำหนดนโยบายหรือข้อปฏิบัติของคนงาน เพื่อป้องกันการบาดเจ็บทางตา และเพิ่มแรงสนับสนุนแก่คนงานเพื่อป้องกันการเกิดการบาดเจ็บทางตา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาแบบมีกลุ่มควบคุม (Case-control study) เพื่อหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์การเกิดการบาดเจ็บทางตาจากการทำงานในคนงานแกะสลักหิน

2. ควรทำการศึกษาพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการป้องกันการเกิดการบาดเจ็บทางตาจากการทำงานในคนงานแกะสลักหิน หรือรูปแบบการใช้โปรแกรมลดพฤติกรรมความไม่ปลอดภัยจากการทำงานในคนงานแกะสลักหิน เพื่อหาวิธีการที่เหมาะสมในการส่งเสริมให้คนงานแกะสลักหินมีการป้องกันการเกิดการบาดเจ็บทางตาจากการทำงานที่เหมาะสมหรือลดพฤติกรรมความไม่ปลอดภัยจากการทำงาน และติดตามประเมินผลว่ารูปแบบดังกล่าวมีประสิทธิภาพเพียงใด สามารถประยุกต์ใช้กับคนงานแกะสลักหินในภูมิภาคอื่นๆ ได้หรือไม่

กิตติกรรมประกาศ

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองน้ำใสและตำบลคลองไผ่ อำเภอสี่คิ้ว เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี และคนงานแกะสลักหินทุก

ท่านที่ให้ความร่วมมืออย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลตลอดระยะเวลาการศึกษาทำให้การวิจัยสำเร็จได้ด้วย

เอกสารอ้างอิง

1. Upayokin K. Eye injury in hospitalized patients in Lamphun hospital. Chiangrai medical journal 2019; 11(2): 60-66. (in Thai)
2. Mahasuverachai K. Prevalence of Eye Injury in Mukdaharn Hospital. Srinagarind Med J 2017; 32(1):17-23. (in Thai)
3. Dang S. Preventing Workplace Eye Injuries [Internet]. 2020 [cited 2020 July 1]. Available from: <https://www.aao.org/eye-health/tips-prevention/injuries-work>
4. Social Security Office. statistics of occupational injuries classified according severity and province in 2017. [Internet]. 2020 [cited 2020 Mar 9]. Available from https://www.sso.go.th/wpr/assets/upload/files_storage/sso_th/dd21959a16c77cd0cb47a10d6878cfcd.pdf
5. Tantisevi V., Jariyakosol S., Pruksakorn V., Apinyawasisuk S., & Chantaren P. Textbook of Clinical Ophthalmology: medical students and general practitioners. Bangkok: Department of Ophthalmology, Faculty of Medicine Chulalongkorn University; 2018.
6. Ezisi C.N. Risk Factors for Work-Related Eye Injuries Among Stone Quarry Workers: A Field Report. Nigerian Journal of Ophthalmology 2019; 27(1): 33-40.
7. Almahmoud T., Elkonaisia I., Grivnac M., AlNuaimic G., & Abu-Zidana F.M. Eye Injuries and Related Risk Factors among Workers in Small-scale Industrial Enterprises. OPHTHALMIC EPIDEMIOLOGY 2020; 27(6): 1-7.
8. Yu I.T.S., Liu H., & Hui K. A Case-Control Study of Eye Injuries in the Workplace in Hong Kong. Ophthalmology 2004; 111(1): 70-74.
9. Raouf A. Theory of Accident Causes. Encyclopedia of Occupational Health and Safety [Internet]. 2011 [cited 2020 July 1]. Available from: https://www.iloencyclopaedia.org/part-viii-12633/accident-prevention/item/894-theory-of-accident-causes#ACC_fig2
10. Yoosuk W. occupational health and safety. Bangkok: BEST GRAPHICPRESS LTD; 2009.
11. Janthayanont D. & Saengdidtha B. Prevalence and Associated Factors of Work-related Accident in a Car

- Factory in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. Royal Thai Army Medical Journal 2013; 66(4): 169-178.
12. Danial WW. Biostatistics: A foundation of analysis in the health science. USA: Wiley; 2005.
13. Gomez A. & Hermanns D.S.R. Eye injury prevention: mini review. Advances in Ophthalmology & Visual System 2016; 4(5): 141-142.
14. Gaff J.G. To ward Faculty renewal. San Francisco: Jossey-Bass; 1975.
15. Green L. W. & Kreuter M. W. Health promotion planning an education and ecological approach. (3rd ed). California: Mayfield; 1999.
16. No-in K. & Chuesathuchon N. Factors related to disease and injury preventative behaviors of garbage collectors during flood crisis: A case study in a district of Bangkok Metropolitan. Journal of Health Systems Research 2012; 6(4): 513-523.